

เครือข่ายประชาชนไม่เอากฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษ

เลขที่ 238/6 ต.ปากพูน อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช 80000 โทร. 0967205076 , 0642109070

ที่ 001/2568

วันที่ 11 มีนาคม 2568

เรื่อง ขอคัดค้านร่างพระราชบัญญัติระเบียบเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคใต้ (SEC) และกฎหมายลักษณะเดียวกัน
ในทุกภูมิภาค

เรียน นายกรัฐมนตรี แพทองธาร ชินวัตร

ภายใต้อำนาจพิเศษของรัฐบาลประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้มีการผลักดันให้มีพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 ขึ้นมาใช้เป็นครั้งแรกของประเทศไทย โดยก่อนหน้านี้ รัฐบาลที่จัดตั้งโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้กำหนดพื้นที่ “เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก” (Eastern Economic Corridor) ขึ้นเพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุน และการอำนวยความสะดวกในการประกอบกิจการ ครอบคลุมพื้นที่สามจังหวัดในภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง และเขตจังหวัดอื่นที่ติดต่อหรือเกี่ยวข้อง ทั้งนี้ คสช. ได้ออกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติหลายฉบับ เพื่อกำหนดมาตรการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกขึ้น เพื่อดำเนินการไปพลางก่อน มาตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. 2560 รวมทั้งได้มีการออกประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เรื่อง มาตรการส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ได้แก่ พื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง และพื้นที่อื่นใดที่อยู่ในภาคตะวันออกที่สามารถกำหนดเพิ่มเติมได้ตามที่กฎหมายได้ให้อำนาจไว้

ก่อนการออกกฎหมายดังกล่าว มีความพยายามของเครือข่ายองค์กรภาคประชาชนและภาคีอื่น ๆ ออกมาส่งเสียงทักท้วงด้วยความห่วงใยว่าจะเป็นกฎหมายที่เอื้อประโยชน์ให้กับนักลงทุน (ต่างชาติ) มากกว่าที่จะคำนึงถึงผลประโยชน์และความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่ หากแต่การแสดงความคิดความเห็นในยุคนั้นเป็นเรื่องยากที่จะกระทำได้

รัฐบาลปัจจุบัน ภายใต้การนำของพรรคเพื่อไทย ได้สานต่อแนวคิดและนโยบายด้านเศรษฐกิจจากรัฐบาลประยุทธ์ โดยเฉพาะการผลักดันให้มีพระราชบัญญัติระเบียบเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคใต้ หรือ SEC (Southern Economic Corridor) ในพื้นที่ 4 จังหวัดตอนบนของภาคใต้ คือ ระนอง ชุมพร สุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช และจะมีการประกาศให้มีเขตเศรษฐกิจพิเศษในทุกภูมิภาคของประเทศไทยในอนาคตต่อไป ซึ่งปฏิเสธไม่ได้ว่ากฎหมายดังกล่าว คือ เครื่องมือสำคัญของรัฐบาลและกลุ่มนักกลทุนรายใหญ่ ที่จะใช้ในการขับเคลื่อนโครงการเมกะโปรเจกต์ต่าง ๆ อันรวมถึงโครงการการแลนด์บริดจ์ระนอง – ชุมพร ด้วย เพราะเป็นโครงการขนาดใหญ่ที่ต้องใช้ที่ดินจำนวนมากเพื่อรองรับโครงการย่อยต่าง ๆ หลายโครงการ จึงจำเป็นต้องมีกฎหมายพิเศษฉบับดังกล่าว เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับคนพิเศษอย่างไร้ขีดจำกัด

โดยขณะนี้มีการเมืองฝ่ายรัฐบาลเสนอร่างพระราชบัญญัติระเบียบเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคใต้รวม 3 ฉบับ และจากข้อมูลที่ปรากฏตามสื่อ ทำให้ทราบว่าในวันที่ 11 มีนาคม 2568 นี้ ที่ประชุมคณะรัฐมนตรี

มีการบรรจวาระพิจารณาเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติระเบียบเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคใต้ฉบับของรัฐบาลอีก 1 ฉบับ ซึ่งเชื่อว่าร่างกฎหมายทั้งหมดนั้นได้คัดลอกเนื้อหาจากพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 มาทั้งฉบับ และหากศึกษารายละเอียดของร่างพระราชบัญญัติระเบียบเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคใต้เบื้องต้นแล้ว ทำให้เห็นถึงความไม่เป็นธรรมและความเหลื่อมล้ำในการใช้กฎหมาย อันเป็นบรรทัดฐานของการเลือกปฏิบัติระหว่างพลเมืองของประเทศกับนักลงทุน (ต่างชาติ) ที่จะได้อภิสิทธิ์ในการใช้ฐานทรัพยากรส่วนรวมแบบที่พลเมืองไทยเองไม่เคยได้รับมาก่อน โดยเฉพาะเรื่องที่ดิน แหล่งผลิตอาหาร และสิทธิอื่น ๆ

พวกข้าพเจ้าในนาม “เครือข่ายประชาชนไม่เอากฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษ” ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับการสร้างอำนาจพิเศษเพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับคนพิเศษบางกลุ่ม ผ่านการตรากฎหมายในลักษณะนี้ทุกฉบับ ทั้งที่ดำเนินการไปแล้วคือ กฎหมาย EEC หรือร่างกฎหมาย SEC ที่อยู่ระหว่างการดำเนินการ และที่จะมีการผลักดันร่างกฎหมายว่าด้วยระเบียบเขตเศรษฐกิจพิเศษนี้ไปทุกภูมิภาคในอนาคต โดยมีเหตุผลสำคัญเบื้องต้นดังนี้

1. กฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษ มีลักษณะของการละเมิดสิทธิชุมชน สิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรง และเป็นการสร้างความเหลื่อมล้ำในการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างประชาชนกับนักลงทุน โดยมีการยกเว้นการบังคับใช้กฎหมายปกติที่มีอยู่แล้วรวม 20 ฉบับ ที่เกี่ยวข้องกับที่ดิน การจัดการทรัพยากรและพื้นที่อนุรักษ์ การประกอบอาชีพสรวง การเงิน แรงงาน ผังเมือง และอื่น ๆ ซึ่งเป็นสิทธิพิเศษที่พลเมืองไทยไม่เคยได้รับ หรือไม่สามารถเข้าถึงได้โดยง่าย แต่กฎหมายดังกล่าวกลับเอื้อประโยชน์ให้กับกลุ่มนักลงทุน (ต่างชาติ) เกือบทุกมิติ
2. ร่างกฎหมายระเบียบเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคใต้ทำให้สิทธิพิเศษและยกเว้นการบังคับใช้กฎหมายกับคนบางกลุ่ม มีลักษณะเข้าข่ายขัดแย้งต่อรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 โดยเฉพาะมาตรา 4 ที่บัญญัติว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล ย่อมได้รับความคุ้มครอง ... (วรรคสอง) ปวงชนชาวไทยย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอกัน” และมาตรา 27 ที่บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ... (วรรคสาม) การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิดเชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้”
3. ร่างกฎหมายระเบียบเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคใต้ รวมไปถึงพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 ที่บังคับใช้ไปแล้วนั้น มีลักษณะของการสร้างอำนาจการบริหารประเทศในพื้นที่พิเศษขึ้นมาอีกอำนาจหนึ่งที่อาจเข้าข่ายเป็นการแบ่งแยกการปกครอง ถึงแม้รัฐบาลจะอ้างเหตุผลว่าเพื่อประโยชน์ทางทางเศรษฐกิจของประเทศ หากแต่ยังมีข้อสงสัยว่าสามารถกระทำได้นบนพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันหรือไม่ ซึ่งเป็น

เรื่องที่ควรตีความทบทวนเรื่องนี้อย่างระมัดระวังรอบคอบ ทั้งต้องอาศัยรับฟังความคิดเห็นและความเห็นของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศนี้ด้วยเช่นกัน เพราะเมื่อครั้งที่มีการบัญญัติกฎหมายในลักษณะนี้ขึ้นครั้งแรกในในยุครัฐบาล คสช. นั้น ถือเป็นช่วงเวลาที่ประเทศอยู่ในการปกครองแบบพิเศษ ที่ประชาชนแทบจะแสดงความคิดเห็นต่างจากรัฐบาลไม่ได้เลย ซึ่งหากรัฐบาลปัจจุบันจะสืบทอดนโยบายเรื่องเขตเศรษฐกิจพิเศษต่อไป จึงต้องพิจารณาใคร่ครวญให้รอบด้าน

4. พระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 หรือ EEC เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับมาแล้วเกิน 5 ปี และมีข้อสังเกตจากการศึกษาประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายโดยกลุ่มนักวิชาการอิสระ ค้นพบว่า EEC เป็นกฎหมายที่มีความล้มเหลวในการบังคับใช้หลายกรณี อาทิ ความหละหลวมในการบริหารจัดการมลพิษและกากสารเคมี การคุ้มครองด้านสิ่งแวดล้อม การจัดการแหล่งน้ำอุปโภคบริโภค การคุ้มครองสิทธิของประชาชนในการอยู่อาศัยและทำกิน รวมถึงเรื่องกองทุนการช่วยเหลือเยียวยา ที่ไม่ได้เกิดขึ้นจริงภายใต้กฎหมายดังกล่าว รัฐบาลจึงไม่ควรนำความล้มเหลวเหล่านั้นมาดำเนินการให้เกิดขึ้นในพื้นที่ภาคใต้หรือภาคอื่น ๆ อีกต่อไป

ทั้งหมดนี้เป็นเพียงเหตุผลเบื้องต้น ที่อธิบายให้ท่านได้ทราบถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับร่างกฎหมายระเบียบเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคใต้ที่คณะรัฐมนตรีกำลังจะมีการพิจารณาในวันที่ 11 มีนาคม 2568 นี้ เพื่อผลักดันเข้าสู่กระบวนการนิติบัญญัติในรัฐสภาอันเร็ววันนี้ จึงอดที่จะตั้งคำถามในเชิงหลักการไม่ได้ว่า “รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย แต่ยึดมั่นหลักการฐานคิดอะไรถึงยอมให้ประชาชนของประเทศตกอยู่ภายใต้กฎหมายในลักษณะนี้ได้” ซึ่งพวกท่านไม่ควรอ้างว่าประเทศของเรามีกฎหมายในลักษณะนี้อยู่ก่อนแล้ว ตั้งแต่สมัยรัฐบาลประยุทธ์ จันทร์โอชา เพราะคงไม่ใช่เหตุผลที่รับฟังได้

ในการนี้ เครือข่ายประชาชนไม่เอากฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษ ในฐานะพื้นที่กลางของขบวนการองค์กรภาคประชาชน องค์กรชุมชนหลายองค์กรในพื้นที่ภาคใต้ทั้ง 14 จังหวัด และองค์กรเครือข่ายภาคีระหว่างภูมิภาค (ตามรายชื่อที่แนบมาท้ายนี้) จึงขอยื่นข้อเสนอต่อนายกรัฐมนตรี แพทองธาร ชินวัตร ในฐานะผู้นำรัฐบาล ดังนี้

1. ขอให้รัฐบาลทบทวนแนวนโยบายด้านเศรษฐกิจในรูปแบบการสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษในทุกภูมิภาค และขอให้มีการใช้มาตรการส่งเสริมการลงทุนแบบปกติที่มีอยู่แล้ว ที่จะได้ไม่เป็นการสร้างอำนาจพิเศษให้กับคนพิเศษเพียงบางคนบางกลุ่มเป็นการเฉพาะ และต้องไม่เป็นการสร้างมาตรฐานทางกฎหมายที่แตกต่างกัน อันเป็นต้นเหตุของความเหลื่อมล้ำในสังคม
2. รัฐบาลต้องยุติการเสนอร่างกฎหมายว่าด้วยระเบียบเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคใต้ พ.ศ. (SEC) ทุกฉบับ และขอให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์และทำการทบทวนพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 (EEC) หากพบว่ามีความล้มเหลวในการบังคับใช้กฎหมาย ก็ต้องยกเลิกการใช้กฎหมายดังกล่าวในทันที พร้อมกับถอนร่างกฎหมายว่าด้วยระเบียบเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคใต้ พ.ศ. ออกจากการพิจารณาของรัฐสภา

3. ขอให้รัฐบาลจัดทำแผนการพัฒนาประเทศแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน โดยตั้งอยู่บนฐาน ศักยภาพของแต่ละภูมิภาคที่มีความโดดเด่นที่แตกต่างกัน โดยการพัฒนาเหล่านั้นจะต้องคำนึงถึง ความมั่นคงยั่งยืนด้านสังคมวัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ที่จะต้องไม่ละเลยทิ้งใครไว้ ข้างหลัง และต้องตั้งอยู่บนหลักความเท่าเทียมและเป็นธรรม

อนึ่ง ในนามเครือข่ายประชาชนไม่เอากฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษ ขอประกาศให้รับรู้โดยทั่วกันว่า พวกเราไม่สามารถยอมรับให้พื้นที่ภาคใต้ หรือภาคใดภาคหนึ่งของประเทศไทย ถูกแบ่งแยกการปกครองใน รูปแบบพิเศษที่มีความแตกต่างเหลื่อมล้ำระหว่างกันได้ รวมถึงภาคตะวันออก ซึ่งเป็นภาคที่มีการใช้กฎหมาย เขตเศรษฐกิจพิเศษไปก่อนหน้านี้แล้ว ทั้งขอยืนยันว่า “สิทธิพลเมืองของประชาชนไทยทุกคนต้องเท่าเทียมกัน และไม่สามารถยอมมอบสิทธิพิเศษที่มากกว่านี้ให้กับใครได้ โดยเฉพาะนักลงทุนต่างชาติ” เราจึงเห็นร่วมกันที่จะยืนหยัดเพื่อ “ยับยั้ง” ร่างพระราชบัญญัติระเบียบเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคใต้ พ.ศ. ทุกฉบับ อย่างถึงที่สุด การเดินทางมายืนหนังสือในครั้งนี้ คือการเริ่มต้นปฏิบัติการในครั้งนี้ของพวกเรา และหากรัฐบาลยังตั้งต้น เดินหน้าแนวนโยบายและกฎหมายดังกล่าวนี้ต่อไป พวกเราพร้อมที่จะยกระดับการเคลื่อนไหวอย่างถึงที่สุด

พร้อมกันนี้ ขอเชิญชวนประชาชนชาวไทยในทุกภูมิภาค ได้โปรดร่วมกันแสดงออกในทุกรูปแบบ บนพื้นฐานของสิทธิพลเมือง เพื่อให้รัฐบาลแพทองธาร ชินวัตร ได้รับรู้ว่า พวกเราไม่เห็นด้วยกับการมี “กฎหมายพิเศษ เพื่อคนพิเศษ” ในทุกพื้นที่ของประเทศไทย และร่วมกันส่งเสียงเพื่อให้รัฐบาลยอมรับข้อเสนอ ของพวกเราไปสู่การปฏิบัติต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

.....

.....

.....

.....

.....

ตัวแทนเครือข่ายประชาชนไม่เอากฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษ

รายชื่อองค์กรภาคีเครือข่ายประชาชนไม่เอากฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษ

1. เครือข่ายประชาชนไม่เอากฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษ
2. คณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชนภาคใต้ (กป.อพช.ใต้)
3. สภาประชาชนภาคใต้
4. มูลนิธิอันดามัน
5. มูลนิธิภาคใต้สีเขียว
6. สมาคมรักษ์ทะเลไทย
7. มูลนิธิชุมชนไท
8. สมาคมลุ่มน้ำสายบุรี
9. สมาคมเครือข่ายรักษ์เลอันดามัน
10. สถาบันเครือข่ายองค์กรชุมชนอันดามัน
11. เครือข่ายรักษ์พะโต๊ะ
12. เครือข่ายรักษ์ระนอง
13. เครือข่ายประชาชนติดตามแผนพัฒนาจังหวัดสตูล
14. เครือข่ายศิลปินเพื่อสิ่งแวดล้อม (สตูล)
15. เครือข่ายชาวเลอันดามัน
16. สมาคมพิทักษ์สิทธิชุมชนเขาควหา
17. เครือข่ายเหมืองหินภาคใต้
18. กลุ่มนักรบผ้าถุง
19. เครือข่ายเทใจให้เทพา
20. เครือข่ายจะนะรักษ์ถิ่น
21. ศูนย์สร้างจิตสำนึกนิเวศวิทยา
22. มูลนิธิป่า - ทะเล เพื่อชีวิต
23. เครือข่ายนักกฎหมายสิทธิมนุษยชนภาคใต้
24. เครือข่ายสภาองค์กรชุมชนภาคใต้
25. เครือข่ายเกษตรทางเลือกภาคใต้
26. สมาคมวัฒนพลเมือง
27. สมาคมชาวประมงพื้นบ้านจังหวัดสตูล
28. สมาคมดับบ้านดับเมือง
29. สมาคมชาวประมงพื้นบ้านตำบลปากน้ำ
30. เครือข่ายท่องเที่ยวชุมชนภาคใต้
31. ศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
32. ศูนย์เรียนรู้วิถีธรรมชาติเพื่อชุมชน

33. สมาคมผู้บริโภคสงขลา
34. กลุ่มอาหารปันรัก
35. สมาคมร่วมสร้างชุมชนศรัทธา กัมปงตักวา
36. สมาคมเพื่อการพัฒนาสตรีและการช่วยเหลือเด็กกำพร้า
37. คณะสันติภาพภาคประชาชน (คสป.)
38. สภาประชาสังคมชายแดนใต้
39. ชมรมประมงพื้นบ้านจังหวัดตรัง
40. มูลนิธิพัฒนาที่อยู่อาศัย
41. สมาคมประมงพื้นบ้านชายแดนใต้
42. สมาคมเพื่อสันติภาพและการพัฒนา
43. สมาคมเสริมสร้างสิทธิชุมชน
44. องค์กรยี่อริงาพิทักษ์สิ่งแวดล้อม
45. กลุ่มเพื่อนเยาวชนและคนพุทธ
46. สมาคมเพื่อสันติภาพและการพัฒนา
47. โรงเรียนไต่ร่มไม้ พัทลุง
48. สมาคมสร้างสุขชุมชนคนเมืองลุง
49. สหพันธ์เกษตรกรภาคใต้
50. เครือข่ายชนเผ่าพื้นเมืองภาคใต้
51. กลุ่มปันรัก
52. มูลนิธิศูนย์ข้อมูลชุมชน
53. สมาคมประชาสังคมชุมพร จ.ชุมพร
54. กลุ่มประมงพื้นบ้านเขาปีหลายร่วมใจ จ.พังงา
55. สมาคมประมงพื้นบ้านหัวไทร จ.นครศรีธรรมราช
56. กลุ่มประมงพื้นบ้านบ้านหินช้าง จ.ระนอง
57. กลุ่มสตรีประมงพื้นบ้านปะทิว จ.ชุมพร
58. กลุ่มประมงพื้นบ้านหาดสมิหลา จ.สุราษฎร์ธานี
59. กลุ่มประมงพื้นบ้านเมือง-ปะทิว จ.ชุมพร
60. สมาคมสมาพันธ์ชาวประมงพื้นบ้านแห่งประเทศไทย
61. สมาคมเครือข่ายประมงพื้นบ้านอ่าวท่าศาลา
62. กลุ่มอนุรักษ์ประมงพื้นบ้านสระบัว
63. ร้านคนจับปลานครศรีธรรมราช
64. กลุ่มอนุรักษ์บ้านปากพญา
65. กลุ่มประมงพื้นบ้านบ้านไร่ใต้ จ.ระนอง
66. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนชุมชนเกาะพะยাম

67. กลุ่มชุมชนชายฝั่งเกาะพยาม
68. เครือข่ายท่องเที่ยวชุมชนเกาะพยาม
69. Save Koh Phayam No Landbridge
70. กลุ่มจับตาปัญหาที่ดิน (LAND WATCH THAI)
71. สมาคมส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อม
72. เครือข่ายประชาชนปกป้องแม่น้ำโขง
73. แมโขงอีสานสกุต์เตอร์
74. ศูนย์ข้อมูลสิทธิมนุษยชนและสันติภาพภาคอีสาน
75. สมัชชาสุขภาพจังหวัดสุราษฎร์ธานี
76. คนรุ่นใหม่ ใจอาสา
77. สมาคมรักษ์ทะเลจันะ
78. ศูนย์พิทักษ์และฟื้นฟูสิทธิชุมชนท้องถิ่น (CPCR)
79. เครือข่ายเพื่อนตะวันออก
80. EEC WATCH
81. กิจการเพื่อสังคมแสงสุรีย์พาวเวอร์
82. กิจการเพื่อสังคม 304 We Organic
83. มิตรรักบางปะกง | Friends of Bangpakong
84. เครือข่ายภูมิปัญญาวิถีชีวิตแควพระปรัง
85. มูลนิธิอีสต์ ฟอรั่ม
86. สมาคมเกษตรกรรมทางเลือกฉะเชิงเทรา
87. เครือข่ายสร้างเสริมสุขภาพเยาวชน (ขสย.)
88. เอิร์ทไรท์ ประเทศไทย
89. คณะทำงานติดตามความรับผิดชอบการลงทุนข้ามพรมแดน (ETOs Watch Coalition)
90. สถาบันธรรมาภิวัฒน์
91. มูลนิธิธีรปัญญา
92. โรงเรียนไต้ร่มไม้
93. กลุ่มนักกฎหมายอาสาเพื่อสิทธิมนุษยชนภาคใต้
94. มูลนิธินิติธรรมสิ่งแวดล้อม (EnLAW)